

SOM

Sivilombudsmannens forebyggingsenhet – kvinner i fengsel

**Konferanse 10. desember 2015
Kvinnelige innsatte og domfelte**

Helga Fastrup Ervik

Forsiden

Mandat

Våre oppgaver

Om oss

Rådgivende utvalg

Tortur og umenneskelig behandling

Hva er frihetsberøvelse?

Aktuelt

Rapporter

Besøkte steder

Om nettstedet

Sivilombudsmannens forebyggingsenhet mot tortur og umenneskelig behandling ved frihetsberøvelse

Rapport fra besøk til Trondheim fengsel

Aktuelt

Se besøkte steder

Kalender

Desember 2015

Ma	Ti	On	To	Fr	Lø	Sø
	1	2	3	4	5	6
7	8	9	10	11	12	13
14	15	16	17	18	19	20
21	22	23	24	25	26	27
28	29	30	31			

[Månedens aktiviteter](#)

Siste rapport

UNITED
NATIONS

CAT

**Convention against Torture
and Other Cruel, Inhuman
or Degrading Treatment
or Punishment**

Distr.
GENERAL

CAT/C/ECU/Q/4
17 February 2009

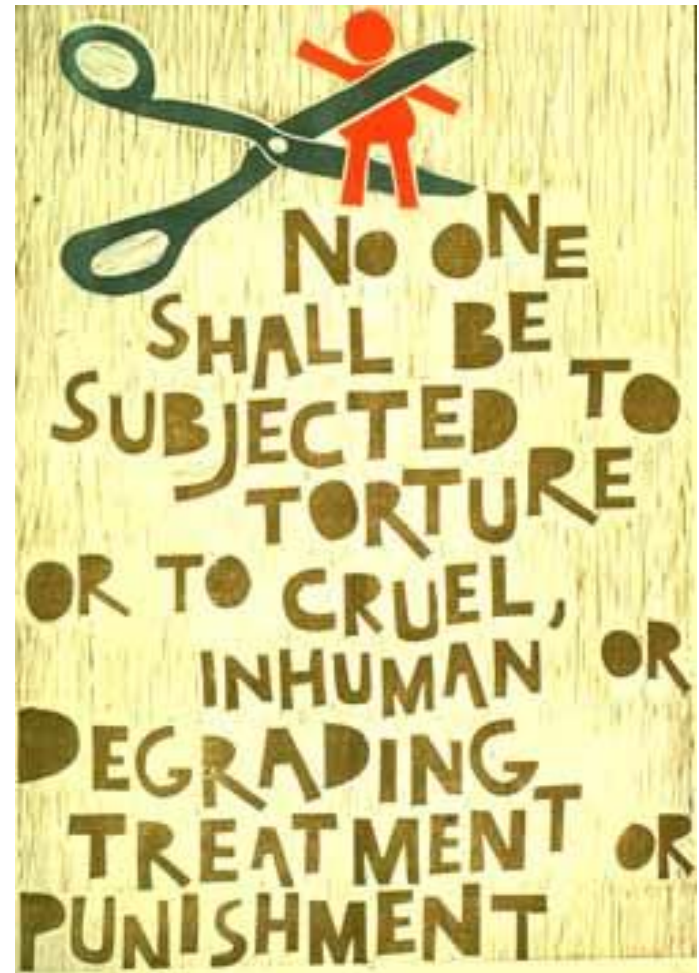
ENGLISH
Original: SPANISH

***...tortur og annen grusom,
umenneskelig og nedverdiggende
behandling eller straff.***

Vedtatt av FN i 1984

Per november 2015: 158 stater

Norge sluttet seg til CAT i 1986

UN Optional Protocol to the Convention against Torture and other Cruel, Inhuman or Degrading Treatment or Punishment

Artikkel 1

- Formålet (...) er å etablere et system med regelmessige besøk foretatt av uavhengige internasjonale og nasjonale organer til
- steder der personer er berøvet sin frihet, for å forebygge tortur og annen grusom, umenneskelig eller nedverdiggende behandling eller straff

Artikkel 19

- å gi vedkommende myndigheter anbefalinger med sikte på å bedre behandlingen av og forholdene for personer som er berøvet sin frihet

§ 3a i sivilombudsmannsloven – *national preventive mechanism*

OPCAT Database

80

States
Parties

18

Additional States
signatories

62

States have designated their National
Preventive Mechanisms (NPM)

80 States

Albania
Argentina
Armenia
Austria
Azerbaijan
Belize
Benin
Bolivia
Bosnia and Herzegovina
Brazil
Bulgaria
Burkina Faso

Forebyggingsenhetens arbeid

- Besøk til steder hvor personer er fratatt friheten
- Nasjonal dialog med offentlige myndigheter og sivil samfunn
- Internasjonalt samarbeid med menneskerettsorganer

Besøk gjennomført hittil

Fengsler

- Tromsø fengsel
- Bergen fengsel
- Bjørgvin fengsel ungdomsenhet – 2 ganger
- Ringerike fengsel
- Trondheim fengsel
- Skien fengsel
- Kongsvinger fengsel

Politiarrester (samt lokale legevakter)

- Tønsberg sentralarrest – 2 ganger
- Drammen sentralarrest
- Gardermoen politistasjon
- Ålesund sentralarrest
- Lillestrøm sentralarrest

Psykisk helsevern

- Diakonhjemmet sykehus
- Sykehuset Telemark
- Sørlandet sykehus Kristiansand

Politiets utlendingsinternat

- Trandum

Oslo Lufthavn Gardermoen

- Utreisesenteret
- Politiposten
- Tollvesenet

Sårbarheten til personer som er fratatt friheten

- Helt avhengig av myndighetene for oppfyllelse av grunnleggende behov
 - Bosted
 - Mat og vann
 - Hygiene
 - Somatisk og psykisk velvære
 - Felleskap
 - Aktiviteter
- Maktesløs
- Usynlig for storsamfunnet
- Mangel på overvåking/tilsyn
- Lite sympati i det offentlige rom
- **Særskilt utsatte**
 - Barn, kvinner, utviklingshemmede, utlendinger, psykisk syke, homofile og mennesker med annen kjønnsidentitet, osv.

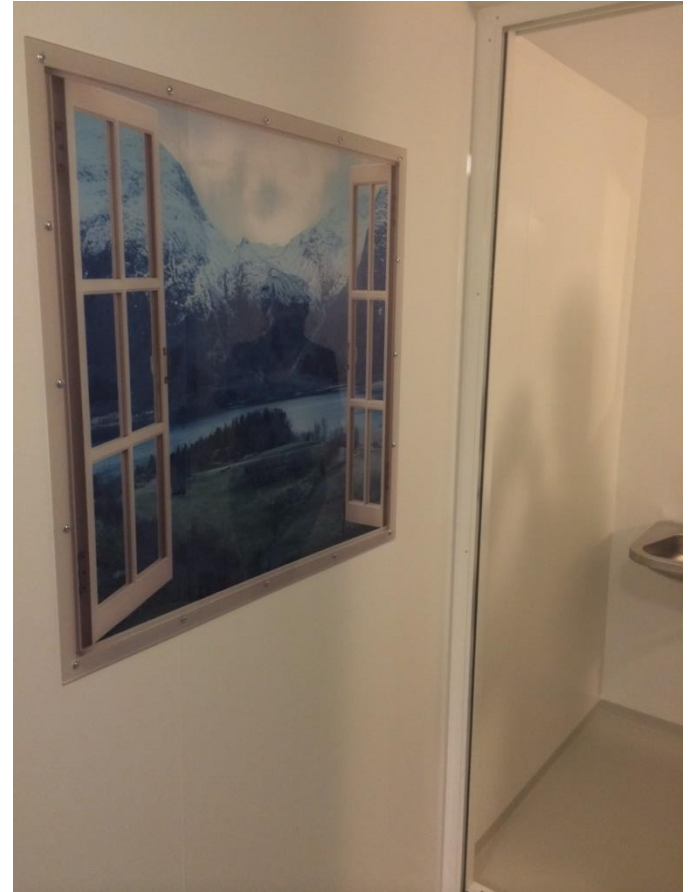
Besøksmetoder

Under besøk

- Informasjon til innsatte
- Møte med ledelsen
- Befaring
- Private intervjuer med innsatte
- Dokumentgjennomgang
- Møte med helsetjenesten
- Samtaler/møter med ansatte

Etter besøk

- Analyse, forberedelse av rapport
- Utkast til institusjonen
- Publisering av endelig rapport
- Tidsfrist for oppfølging av anbefalinger

Forberedelser:

- **Innsamle kjønns spesifikk informasjon**
- **Identifisere relevant regelverk; CEDAW, Bangkok Rules, nasjonal lovgivning**
- **Teamet**
- **Plan for besøket**
- **Tolker – kvinne/mann?**

Gjennomføring av besøket:

- **Kvinnelig tolk til kvinnelig innsatt**
- **Kvinne eller mann som intervjuer?**
- **Still de rette spørsmålene**
- **«Do no harm», respekt, fleksibilitet**

Kvinner i fengsel – Mandela Rules

United Nations Standard Minimum Rules for the Treatment of Prisoners

Rule 11

Kvinner og menn skal aldri sone sammen.

Rule 48

Tvangsmidler skal aldri brukes under eller like etter fødsel

Rule 81

Kvinnelige betjenter til kvinnelige innsatte

Kvinner i fengsel – Bangkok Rules

Rule 4 - Plassering nærmest mulig hjemmet

Rule 6 -18 – Ikke-diskriminerende helsetjeneste, medisinsk kartlegging av behov, inkl. tidligere seksuelle overgrep, PTSD, etc

Rule 10 – Rett til kvinnelig lege

Rule 15 – Rett til rusmestringstiltak

Kvinner i fengsel – funn i Norge

- Kvinner atskilt fra menn
- Både mannlige og kvinnelige betjenter
- «Valget» mellom langt hjemmefra og
 - Riktig sikkerhetsnivå
 - Aktivisering/innhold
- Varetekt
- Utrygghet

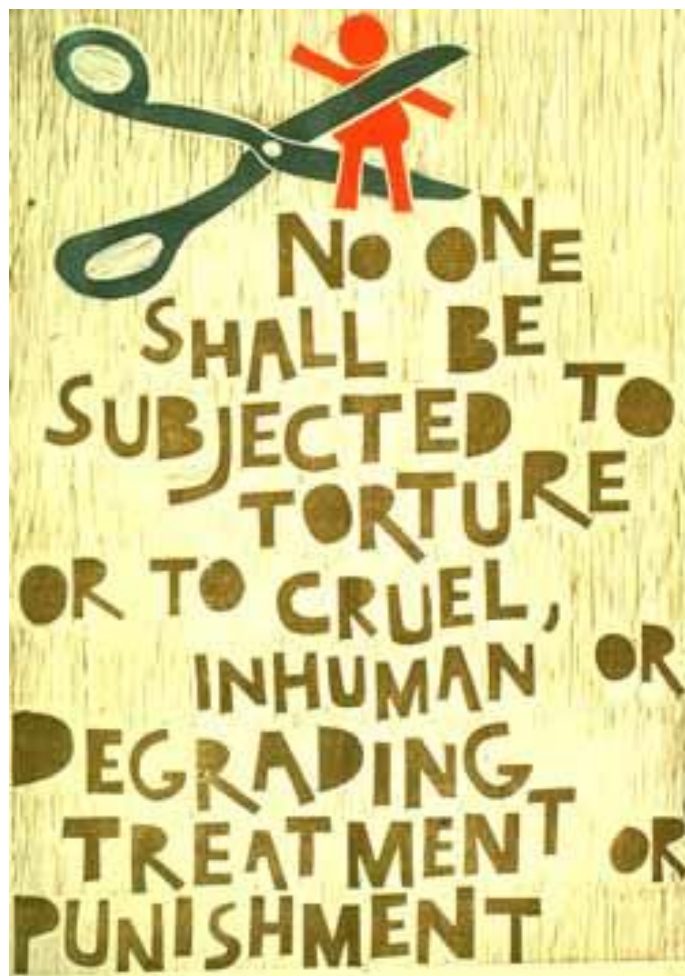

Kvinner i fengsel – funn i Norge (fortsatt)

- **Mindre sysselsettings- og utdanningsmulighet**
- **Dårligere uteområder og mindre ute**
- **Mangel på rusmestringstilbud**
- **Sårbarhet på flere fronter:**
 - **Utlendinger; språk, lite nettverk, kultur**
 - **Transkjønnede**
 - **Nedsatt funksjonsevne**
- **Spørsmål: helsetilbud?**

<https://m.facebook.com/forebyggingsenheten/>

Takk!